

YTTRANDE

Miljödepartementet

2020-01-13

Södertälje kommun

TN-2021-00015

Yttrande Södertälje kommun: Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning, M2020/02035

Södertälje kommun tackar för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian.

Södertälje kommun ställer sig i positivt till förslaget och välkomnar åtgärdsförslagen för att minska plastprodukters påverkan på miljön och för att plast ska användas resurssmart och på ett sätt som minimerar läckage.

Nedan följer Södertälje kommuns synpunkter.

Avsnitt 1.2 och 18.2 Förordning om engångsprodukter

I den föreslagna förordningen anges krav på att den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda ska erbjuda en möjlighet att få drycken eller maten serverad i en återanvändbar mugg eller matlåda, vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara matlådorna och deras lock roterar flera gånger samt lämna information till konsumenter om engångsmuggar och engångsmatlådor.

Informationen ska lämnas väl synlig på försäljningsstället, vara lättillgänglig för konsumenten och innefatta nedanstående:

1. möjligheten att få drycken eller snabbmaten serverad i en återanvändbar mugg eller matlåda,
2. den miljöpåverkan som användningen av engångsmuggar och engångsmatlådor ger upphov till, och
3. fördelarna med en minskad förbrukning av engångsmuggar och engångsmatlådor.

Att bryta mot kravet på återanvändbar mugg eller matlåda ska medföra en miljöstraffavgift på

10 000 kr och att bryta mot informationskravet ska medföra en miljöstraffavgift på 5000 kr.

Miljökontoret anser att det är positivt att förordningen är tänkt att medföra att användningen av återanvändbara artiklar ska öka. I de fall en överträdelse omfattas av miljöstraffavgift krävs att möjligheten att konstatera överträdelsen är enkel. Det är myndigheten som har bevisbördan. Miljökontoret ser viss risk för problematik när det kommer till tillsyn av

- Kravet på att vidta effektiva åtgärder så att de återanvändbara matlådorna och deras lock roterar flera gånger.

- Punkt 2 och 3 i informationskravet.

Miljökontoret anser att dessa krav behöver förtydligas, både för att underlätta för enskilda företagare och för att möjliggöra en effektiv tillsyn. Förtydligande kan gärna ske genom vägledningsmaterial och exempelvis innefatta information om hur effektiva åtgärder kan vidtas så att de återanvändbara matlådorna och deras lock roterar flera gånger, miljöpåverkan vid användning och fördelar av en minskad förbrukning av engångsartiklar.

29 §

Den som i en yrkesmässig verksamhet tillhandahåller plastbärkassar till konsumenter ska informera om plastbärkassars miljöpåverkan och fördelarna med en minskad förbrukning av plastbärkassar, och åtgärder som kan vidtas av konsumenten för att minska förbrukningen. Informationen ska vara lättillgänglig, uppmuntra till ett ansvarsfullt konsumentbeteende och lämnas återkommande. Att bryta mot informationskravet ska medföra en miljösanktionsavgift på 5000 kr.

Miljökontoret anser att det behöver förtydligas på vilket sätt informationen ska ges. Är det exempelvis lagstiftarens avsikt att informationen ska vara skriftlig och på svenska måste detta regleras i förordningen. Miljökontoret anser även här att detta krav behöver förtydligas genom exempelvis vägledningsmaterial.

Avgifter för tillsyn

Förordningarna i förslaget är knutna till miljöbalken vilket rent teoretiskt gör det möjligt för de lokala tillsynsmyndigheterna att ta betalt för utförd tillsyn, vilket är positivt. I praktiken finns svårigheter då fakturering av många små belopp behöver göras till ett relativt stort antal verksamheter där myndigheten normalt inte genomför annan tillsyn. Detta gäller särskilt tillsyn kring information gällande plastbärkassar där vi bedömer att tillsynsinsatsen per verksamhet inte är så tidskrävande, men där den totala tillsynsinsatsen kan bli omfattande. Miljökontoret bedömer att finansiering av denna typ av tillsyn riskerar att bli administrativ tung och som konsekvens av det, skattefinansierad istället för avgiftsfinansierad. När det gäller engångsplastartiklar så omfattas många verksamheter redan av livsmedelskontroll och de avgifter som är kopplade till livsmedelslagen. Miljökontoret bedömer att det kan bli svårt att få acceptans för ytterligare avgifter kopplat till annan lagstiftning.

Avsnitt: 10.2.1 Insamling av fimpar som uppkommit på platser utomhus

För att uppfylla kraven i engångsplastdirektivet ska producenterna stå för kostnaderna för all insamling av **fimpar** i utemiljöer. Ett insamlingssystem bör därför inte kunna välja att endast erbjuda kommuner insamling genom insamlingssystemet egna behållare. Sveriges kommuner måste kunna ha valet av att sätta upp askkoppar utformade efter lokala förutsättningar. Av den anledningen är det viktigt att insamlingssystemet är skyldigt att erbjuda den möjligheten till kommunerna mot skälig ersättning. Ett insamlingssystem som inte beaktar kommunernas rätt till självbestämmande kring utformning av det offentliga rummet kommer inte att få acceptans från Sveriges kommuner och i förlängningen kommer insamlingssystemet inte att få efterfrågad effekt.

Avsnitt 10.3.3 Ett retursystem för plastflaskor och metallburkar ska tillhandahålla insamlingskärl för insamling i utemiljöer

För att uppfylla kraven i engångsplastdirektivet ska producenterna stå för kostnaderna för all insamling av **plastflaskor och metallburkar** i utemiljöer. Ett insamlingssystem bör därför inte kunna välja att endast erbjuda kommuner insamling genom insamlingssystemet egna behållare. Sveriges kommuner måste kunna ha valet av att sätta upp insamlingskärl utformade efter lokala förutsättningar. Av den anledningen är det viktigt att insamlingssystemet är skyldig att erbjuda den möjligheten mot skälig ersättning. Ett insamlingssystem som inte beaktar kommunernas rätt till självbestämmande kring utformning av det offentliga rummet kommer inte att få acceptans från Sveriges kommuner och i förlängningen kommer insamlingssystemet inte att få efterfrågad effekt.

Avsnitt 10.4 Avgifter för att bekosta städningen av produkter som skräpats ner på platser utomhus

Södertälje kommun ställer sig i positivt till förslaget att producenterna ska bekosta städningen av produkter som skräpats ner på platser utomhus. I promemorians förslag har man dock valt att exkludera tuggumminproducenterna från att bekosta städningen av tuggummin som skräpas ner utomhus med motiveringen att det idag inte går att mäta förekomsten. Man konstaterar först att tuggummi innehåller plast och skräpar ned i hög omfattning men skriver att ”för att tuggummi ska kunna omfattas av nedskräpningsavgiften efter en översyn så krävs en utveckling av skräpmätningssystemet”. Argumentet känns ihåligt då tuggummin har ingått i Håll Sverige Rents skräpmätningssystem för stadsmiljö sedan 2009 och det underlagt bör kunna utgöra grund för att sätta en första nedskräpningsavgift för tuggummin. En nedskräpningsavgift för tuggummi motiveras också av att det bör vara en likabehandling av producenterna mellan olika produktgrupper. Avgiften kan dels börja finansiera kommunernas kostnader för renhållning, dels finansiera metoder för att bättre kunna följa upp omfattningen av nedskräpning av tuggummin.

EU-kommissionens förslag till åtgärder i engångsplastdirektivet riktar sig bland annat mot de tio mest påträffade typerna av plastartiklar för engångsbruk. Av erfarenhet vet vi att konsumtionsmönster förändras och förändringstakten kan även förväntas öka över tid. Under 2020 har till exempel konsumtionen av sanitetsprodukter som engångsmunskydd och engångsplasthandskar ökat markant vilket tyvärr också blivit ett allvarligt nedskräpningsproblem i många miljöer. Med det sagt finns det motiv för att säkerställa att ansvariga myndigheter har befogenheter och skyldigheter att ta tag i utmaningar innan de vuxit och blivit stora problem. De nationella skräpmätningarna som genomförs vart tredje år skulle kunna vara en tydlig indikator som resulterar i konkreta åtgärder.

Beslutet skickas till

m.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till anna.cedrum@regeringskansliet.se och malin.johansson@regeringskansliet.se senast den 15 mars 2021.

Ange diarienummer M2020/02035 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Remissinstansens namn ska även anges i dokumentnamnet

Handläggare: Tomas Thernström
Avfallsstrateg
Samhällsbyggnadskontoret
Telefon (direkt): 08-523 026 92
E-post: tomas.thernstrom@sodertalje.se